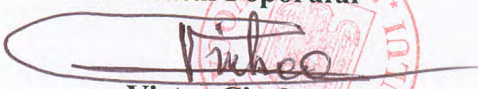



Aprob,
Avocatul Poporului


Victor Ciorbea



Raport
privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1,
București

Sumar:

Sesizare în urma unei petiții adresate instituției Avocatul Poporului cu privire la condițiile de detenție în arestul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București (Centrul de Reținere și Arestare preventivă nr. 1 București).

Prezentul raport este structurat după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din discuțiile purtate cu persoane private de libertate încarcerate la momentul vizitei
3. Recomandări

de Urgență Floreasca, Spitalul Fundeni, Spitalul Universitar de Urgență București), medicul arestului invoca necesitatea realizării unui nou consult medical în CMDTA N. Kretzulescu, structură subordonată Direcției Medicale a MAI, care nu putea asigura condițiile necesare efectuării acestor investigații. Prin urmare, pentru stabilirea cu certitudine a stării de sănătate a pacientului la momentul respectiv, un simplu control medical care putea fi efectuat în orice cabinet medical trebuia coroborat în mod necesar cu investigații specifice, care se puteau realiza numai în anumite unități medicale, dotate cu aparatură adecvată;

De asemenea, au fost vizate și aspecte ce țin de regimul alimentar sub aspectul calității și cantității corespunzătoare a hranei, de numărul de pachete cu alimente pe care persoanele private de libertate îl pot primi în cursul unei luni, precum și necesitatea respectării confidențialității și intimității examinării medicale, în condițiile în care examenul medical al persoanei private de libertate a fost realizat în prezența agenților de escortă.

Față de cele constatate, Avocatul Poporului a recomandat medicului și conducerii Centrului de Rețineră și Arestare preventivă nr. 1, București dispunerea de urgență a următoarelor măsuri:

1. ținerea sub observație într-o secție de cardiologie cu dotări aferente în cadrul unei unități sanitare, prin prezentarea de urgență a persoanei arestate preventiv la o unitate medicală cardiologică dotată cu aparatura de specialitate, care să permită investigarea pacientului conform recomandării medicului din Spitalul "Sf. Ioan", având în vedere agravarea stării de sănătate în contextul antecedentelor personale patologice la momentul efectuării vizitei de către instituția Avocatul Poporului;

2. reexaminarea periodicității primirii pachetelor de către persoanele arestate preventiv și a cantității de alimente pe care acestea le pot primi în pachete, în cazul persoanelor custodiaste aflate în situații medicale care impun un regim alimentar special;

3. asigurarea confidențialității și intimității examinării medicale a persoanelor arestate preventiv.

Raportul preliminar în regim de urgență a fost transmis unității vizitate, precum și – spre știință – Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, Direcției Medicale

din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției Române și Ministerului Afacerilor Interne.

Urmare a Recomandării Avocatului Poporului, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București a comunicat următoarele:

Referitor la investigațiile medicale, la data de 26 septembrie 2015, persoana privată de libertate a fost prezentată la Spitalul Universitar de Urgență București, pentru consult de specialitate, în urma căruia personalul medical a dispus internarea în Secția medicală Cardiologie 2.

În acest context, precizăm că în urma investigațiilor efectuate de o echipă formată din mai mulți specialiști s-a constatat că persoana privată de libertate suferă de 12 afecțiuni. Ulterior, cel în cauză a fost internat la Institutul Național de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice "Prof. Dr. N. Paulescu".

Referitor la periodicitatea primirii pachetelor de către persoanele private de libertate, aflate în situații medicale care impun un regim alimentar special, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București ne-a comunicat că, în perioada 6.09.2015-24.09.2015, cu ocazia vizitelor, persoana privată de libertate a beneficiat de un număr de 3 pachete cu alimente, respectiv în datele de 09.09, 16.09 și 23.09. **Corelativ cu dreptul la pachet, persoanele private de libertate au dreptul de a cumpăra bunuri alimentare**, conform art. 56 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1897/2006, persoana în cauză beneficiind de cumpărături de alimente necesare „regimului igienico-dietetic”, conform solicitărilor, în datele de 11.09.2015, 16.09.2015, respectiv 25.09.2015.

De asemenea, **conducerea Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă a aprobat cererea persoanei în cauză de a-i fi cumpărate alimentele adecvate regimului** recomandat în zilele de luni și vineri ale săptămânii, astfel încât pe lângă dreptul la pachet, exercitat de regulă miercuri, să aibă la dispoziție, în toate zilele săptămânii alimentele necesare. La nivelul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București nu există un punct de preparare a hranei pentru persoanele reținute/arestate preventiv, aceasta fiind furnizată de Penitenciarul Rahova, în baza convenției încheiate cu Poliția Capitalei.

În temeiul acestor prevederi legale și conform referatului medical, Centrul de Reținere și Arestare preventivă **asigură prin intermediul Penitenciarului Rahova un**

regim alimentar adecvat stării de sănătate a persoanei în cauză, format din 5 mese pe zi.

Referitor la asigurarea confidențialității și intimității examinării medicale a persoanelor arestate preventiv, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București ne-a comunicat că persoana privată de libertate a fost transportată în vederea efectuării consultului de specialitate într-o unitate spitalicească din sistemul public și nu din cel penitenciar sau al MAI. Pentru respectarea art. 72 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, conform căruia „*examenul medical se realizează în condiții de confidențialitate, cu asigurarea măsurilor de siguranță*”, personalul care a compus escorta a asigurat confidențialitatea actului medical, *“menținând supravegherea vizuală a persoanei escortate, la o distanță rezonabilă, având în vedere lipsa oricăror condiții de siguranță din cabinetul medical”*.

Totodată, *Direcția Generală de Poliție a Municipiului București a solicitat instituției Avocatul Poporului „reevaluarea încadrării situației constatate”*, în sensul că aceasta nu s-ar încadra în situațiile prevăzute de art. 29¹⁴ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, privind întocmirea unui Raport preliminar în regim de urgență.

Față de cele expuse, deoarece dispozițiile Legii nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu conțin dispoziții referitoare la „*reevaluarea situației constatate*” în cadrul unei vizite și, în plus, o astfel de propunere nu se justifică, Avocatul Poporului a dispus, în conformitate cu prevederile art. 29¹² din Legea nr. 35/1997 republicată, cu modificările și completările ulterioare, informarea Inspectoratului General al Poliției Române ca autoritate ierarhic superioară.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din discuțiile purtate cu persoane încarcerate în Centrul de Reținere și Arestare preventivă nr. 1, București

Centrul de Reținere și Arestare preventivă nr. 1 București se află în subordinea Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Direcției Generale de Poliție a

Municipiului București și are o capacitate de 150 de locuri. La momentul vizitei erau încarcerate 112 persoane din care 47 femei, centrul fiind singurul de pe raza municipiului București care custodiază femei. Totodată, în urma precizărilor reprezentanților conducerii unității, a rezultat că este singurul centru unde sunt încarcerate persoane care au probleme medicale și/sau sunt dependente de droguri. Camerele pentru femei erau situate la parterul clădirii, iar cele în care erau custodiați bărbați se aflau la demisol.

În cursul lunii mai a.c. s-a încheiat prima igienizare a centrului din ultimii ani; de asemenea, au fost achiziționate aparate de aer condiționat printr-un mecanism de finanțare cu fonduri norvegiene; aparatele de aer condiționat au fost montate, însă din cauza vechimii instalației electrice a clădirii, acestea nu puteau fi folosite. Prin același proiect urmau să fie schimbate ferestrele, instalațiile sanitare din camerele de cazare, să fie renovate și reamenajate curțile de aer, să fie modernizate camerele de vizită și să se amenajeze un spațiu cu aparatură pentru gimnastică. Din discuțiile cu reprezentanții centrului a reieșit faptul că în prezent au fost optimizate fluxurile de intrare și cabinetul medical.

În cadrul vizitei au fost verificate aleator atât camere pentru femei, cât și camere pentru bărbați, camere de vizită, curți de plimbare, camere amenajate pentru acordarea dreptului la convorbiri telefonice, camere destinate depozitării alimentelor (câte un frigider repartizat pentru fiecare cameră de deținere), o magazie pentru depozitarea bagajelor și biblioteca destinată persoanelor private de libertate custodiate.

Referitor la camerele de cazare vizitate aleatoriu:

Camerele de cazare pentru femei erau situate la parter. Prima cameră vizitată a fost una destinată cazării persoanelor fumătoare; erau 4 paturi, suprapuse la 2 rânduri, fiind cazate 3 persoane. Cazarmamentul era în stare corespunzătoare, saltele erau curate, lenjeria de pat aparținea persoanelor cazate, care au declarat că preferă să folosească lenjeria de pat adusă de familie prin sectorul de vizită; persoanele din cameră au precizat că singura problemă pe care doreau să o semnaleze echipei de vizită referitoare la condițiile de cazare era **prezența insectelor dăunătoare, respectiv gândaci**. Camera avea o chiuvetă și un grup sanitar propriu, format din wc tip turcesc și duș, izolat de restul

camerei printr-o ușă armonică de plastic. Instalația sanitară avea un **grad destul de ridicat de uzură**, vasul wc era acoperit cu o sticlă de plastic umplută cu apă pentru a împiedica eventuala apariție a unor rozătoare și totodată pentru a împiedica răspândirea mirosurilor specifice canalizării. Spațiul delimitat prin ușa de plastic asigura intimitate, însă era extrem de restrâns, astfel că persoanele custodiate erau nevoite să facă duș deasupra closetului tip turcesc; dacă ușa de plastic era închisă nu se vedea nimic, spațiul respectiv nefiind prevăzut cu un corp de iluminat.

A doua cameră de deținere pentru femei era amenajată cu 2 paturi suprapuse pe 2 rânduri, era destinată cazării persoanelor nefumătoare, iar la momentul vizitei erau cazate 4 persoane; ca și în cazul camerei vizitate anterior, cazarmamentul era în stare corespunzătoare, pe paturi erau folosite atât saltele din dotarea centrului, cât și saltele primite de la familie. Iluminatul natural era corespunzător, iar cel artificial era asigurat prin tub de neon. Grupul sanitar avea exact aceeași așezare în spațiu ca și în camera vizitată anterior, **nu era iluminat, iar gradul de uzură al vasului wc era ridicat.**

A treia cameră de deținere pentru femei vizitată avea aceleași dimensiuni, aceeași dispunere a paturilor supraetajate pe două rânduri și a grupului sanitar. S-au observat un **grad ridicat de uzură al vasului wc și, de asemenea, gândaci** în apropierea ușii metalice de acces în cameră; **se simțea un puternic miros de canalizare.**

Au fost vizitate și două camere pentru bărbați; astfel, în prima cameră amenajată cu 2 paturi suprapuse pe 2 rânduri s-a observat **prezența gândacilor pe lângă ușa de plastic care delimitează spațiul destinat grupului sanitar**, de asemenea, **pe lângă geamul camerei, în partea exterioară a ferestrei erau materii fecale de rozătoare. Persoanele cazate în cameră au declarat echipei de vizită faptul că, în mod regulat pot fi văzuți "șobolani la geam"**; de asemenea, în cameră era amplasat un ventilator de mici dimensiuni care aparținea uneia dintre persoanele custodiate, cu toate acestea ventilația nu era corespunzătoare, în cameră simțindu-se un miros pregnant de canalizare. Una dintre persoanele cazate în camera respectivă a sesizat echipa de vizită cu privire la faptul că suferea de apnee în somn de mai mulți ani, motiv pentru care avea nevoie de un aparat special; **a solicitat să i se permită sa-i fie adus acest dispozitiv de către familie prin sectorul vizită, însă cererea nu a fost aprobată întrucât în camera în care era cazat**

nu exista priză. Persoanele custodiate au ținut să precizeze membrilor echipei de vizită că **”ne termină psihic gândacii”**. În cea de a doua cameră (pentru nefumători) erau cazate mai multe persoane, spațiul acesteia fiind mai mare. **S-au constatat aceleași probleme referitoare la prezența gândacilor, a ventilației necorespunzătoare și a gradului ridicat de uzură a instalației din grupul sanitar.** Cazarmamentul era în stare bună, lenjeria de pat folosită de persoanele cazate era adusă de acasă.

În toate camerele vizitate s-a observat faptul că, izolarea grupurilor sanitare deși a fost îmbunătățită prin montarea unor uși armonice din plastic, era precară; deoarece nu exista o izolare adecvată a grupului sanitar de celulă, mirosurile intrau în camere. În plus, grupurile sanitare nu aveau aerisire proprie și nici lumină naturală sau electrică. Vasele de toaletă nu erau bine izolate, pătrunzând mirosuri specifice de canalizare, la fel și potențiali ”vizitatori” – șobolani sau alte rozătoare; persoanele arestate foloseau sticle (peturi) de plastic introduse în scaunul toaletei pentru a împiedica aceste lucruri să se întâmple.

Apa caldă era furnizată zilnic între orele 09:00 – 19:00, iar apa rece în regim permanent. Toate camerele vizitate erau dotate cu televizor. Pe partea interioară a ușilor metalice de la toate camerele vizitate s-au putut observa afișe cu programul de vizită, programul pentru bibliotecă, extrase din regulamente etc.

Referitor la **dezinsecție**, reprezentanții conducerii centrului au precizat echipei de vizită faptul că ultima activitate de acest fel a fost efectuată în perioada martie-aprilie 2015, de o firmă specializată, iar la momentul vizitei exista o solicitare adresată Direcției Generale de Poliție a Municipiului București pentru a se face o dezinsecție/dezinsecție generală a întregului centru.

Referitor la celelalte spații vizitate:

Curțile de plimbare cu o dimensiune aproximativă de 25mp erau prevăzute cu pereți zugrăviți în alb și pardoseală de ciment; acestea erau acoperite pe toată suprafața cu plasă de sârmă. **Nu erau dotate nici cu grup sanitar, nici cu băncuțe.**

A fost vizitată și o **cameră de vizită**; aceasta era renovată și dotată cu o masă, 4 scaune de plastic, mocheta și perdea. Iluminatul natural era asigurat printr-o fereastră amplasată pe toată suprafața unui perete.

În condițiile în care capacitatea arestului preventiv era de 150 de persoane, spațiile pentru vizitele rudelor și pentru întâlnirile cu apărătorii nu păreau a fi suficiente pentru a asigura posibilitatea de a desfășura vizitele în bune condiții. **Supravegherea unei vizite se efectua prin lăsarea ușii deschise pentru observarea vizuală de pe holul de acces pe unde trecea toată lumea.**

Camere destinate depozitării alimentelor în frigidere – la nivelul centrului existau 3 astfel de spații, dintre care unul amplasat la parter (pentru camerele de cazare a femeilor) și 2 la demisolul clădirii (pentru camerele de cazare a bărbaților). Spațiile erau curate, aerisite; frigiderul prezentau un grad de uzură relativ crescut și erau prevăzute cu lacăt. Era alocat câte un frigider pentru fiecare cameră de deținere. Nu a fost verificat interiorul nici unui frigider, întrucât erau toate închise. Accesul persoanelor private de libertate la camerele respective se făcea pe baza unui program.

Magazia pentru depozitarea bagajelor persoanelor custodiate era prevăzută cu rafturi suprapuse pe toată suprafața pereților, o masă, 2 scaune, calorifer, fereastră cu 3 geamuri, iluminatul artificial fiind asigurat prin intermediul unor tuburi de neon.

Biblioteca amenajată la nivelul centrului era prevăzută cu 7 rafturi suprapuse pe fiecare perete, masă, scaun, fereastră cu 3 geamuri, pardoseală acoperită cu linoleum. Cărțile puse la dispoziția persoanelor custodiate erau în număr relativ mare, noi, într-o stare bună, acoperind diverse arii de preocupări de la beletristică la științe juridice. Persoanele încarcerate aveau acces la bibliotecă pentru a împrumuta cărți, după un program afișat.

Camerele pentru acordarea dreptului la convorbiri telefonice – la nivelul parterului clădirii centrului exista o cameră destinată exercitării dreptului la convorbiri telefonice de către persoanele cazate în acea zonă (exclusiv camere pentru femei) în care erau instalate 4 terminale telefonice Romtelecom și era dotată cu o masă, un scaun, un coș de gunoi și trei calorifere. Iluminatul natural era asigurat de două ferestre prevăzute cu

gratii. La nivelul demisolului clădirii centrului se afla cea de a doua cameră destinată convorbirilor telefonice efectuate de către persoanele cazate, amenajată similar cu cea de la parter, cu excepția faptului că suprafața acesteia era mai mică, erau instalate 6 telefoane publice și nu era prevăzută cu fereastră.

Pentru ambele camere exista o evidență și un registru cu programări pentru convorbiri telefonice cu familia. Pentru acest tip de convorbiri telefonice, erau acordate maximum 30 de minute pe zi de 3 ori pe săptămână. Pentru convorbiri telefonice cu apărătorii, accesul era nelimitat, în fiecare zi în intervalul orar 08:00-21:00.

Spații pentru activități - Nu existau spații adecvate pentru desfășurarea de activități de petrecere a timpului liber de către persoanele încarcerate în centru.

Referitor la hrană:

Centrul de Reținere și Arestare preventivă nr.1 București nu dispunea de un bloc alimentar/ punct de preparare a hranei, prin urmare aceasta era furnizată de Penitenciarul București – Rahova, în baza unei convenții încheiate cu Direcția Generală de Poliție a Municipiului București. Totodată, centrul nu dispunea de un spațiu special amenajat pentru servirea mesei, astfel că **persoanele încarcerate mâncau în camere, în condiții improprie, datorate spațiului redus al camerelor de deținere.**

Din discuțiile purtate cu persoane încarcerate a rezultat că **majoritatea preferă să mănânce produse alimentare primite prin sectorul vizită**, apreciind calitatea hranei ca nefiind întotdeauna corespunzătoare. În acest sens, trei persoane private de libertate au precizat echipei de vizită că **hrana asigurată de centru nu era corespunzătoare regimului dietetic de care aveau nevoie, respectiv regim special pentru afecțiuni hepatice și regim special pentru diabet** – aspect ce a făcut și obiectul Raportului preliminar în regim de urgență.

În timpul vizitei s-au observat produse alimentare neperisabile depozitate în camere, persoanele încarcerate declarând membrilor echipei de vizită că produsele perisabile primite în pachet de la familii le depozitau în frigidere.

Referitor la asistența medicală:

În cadrul Centrului de Reținer și Arestare preventivă nr. 1, București funcționează un cabinet medical, în cadrul căruia își desfășurau activitatea un medic și 6 asistenți medicali. Cabinetul medical era în subordinea Direcției Medicale din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Pentru situații de urgență există un protocol încheiat între Direcția Generală de Poliție a Municipiului București și Serviciul de Ambulanță.

În cadrul cabinetului se monitoriza starea de sănătate a persoanelor custodiate, existau fișe medicale individualizate, iar persoanele private de libertate puteau avea acces la cabinet pentru consultații în baza unei programări făcute dimineața. Cabinetul era dotat cu stetoscop, tensiometru, pulsoximetru și glicometru.

La nivelul cabinetului medical se decidea unde trebuie să fie trimiși pacienții pentru consulturi de specialitate și /sau investigații. Funcție de problema medicală semnalată de pacient și de aprecierea de specialitate a medicului din cadrul cabinetului, acesta putea fi transportat la staționarul din cadrul CMDTA "N. Kretzulescu" – policlinică aflată în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, sau la un spital din rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății. În situații în care se impunea prezentarea la camera de gardă a unei persoane încarcerate în centru, atunci aceasta era transportată cel mai adesea la Spitalul "Sf. Ioan", întrucât spitalul avea linie de gardă. Medicul a precizat echipei de vizită că exista o colaborare foarte bună cu această unitate sanitară, însă erau și alte spitale către care trimiteau pacienți funcție de specificul problemelor medicale (cu titlu de exemplu – Spitalul Obregia, Spitalul Bagdasar Arseni).

*O persoană privată de libertate () a solicitat în mod expres să discute cu echipa de vizită. Camera de deținere în care era cazată nu s-a numărat printre cele vizitate aleator. Discuția s-a purtat într-o cameră de vizită. Aspectele sesizate de persoana încarcerată în centru vizau probleme referitoare la prevederile Regulamentului de ordine interioară al centrului cu privire la exercitarea dreptului la convorbiri telefonice; conform regulamentului, persoanele private de libertate au la dispoziție 3 zile pe săptămână în care pot apela 1 singur număr/zi pentru a lua legătura cu familia. Totodată, aceasta a precizat că

Regulamentul de ordine interioară la nivelul Centrului de Reținere și Arestare preventivă este mai restrictiv decât cel aplicat în penitenciare persoanelor care sunt deja condamnate și a reclamat ”*maniera restrictivă de interpretare a unor norme*”. Referitor la condițiile de detenție, aceasta a declarat că în camera în care era cazată la momentul vizitei nu se mai aflau insecte dăunătoare, respectiv gândaci, ca urmare a folosirii unui insecticid puternic pentru primirea căruia formulase o cerere ce i se aprobase; a sesizat lipsa de spațiu suficient în camera de deținere și subdimensionarea curților de plimbare. La încheierea discuției cu echipa de vizită, persoana privată de libertate a precizat că, dacă i se va prelungi măsura arestului preventiv, atunci va analiza posibilitatea de a depune o cerere pentru a fi transferată la o unitate penitenciară, întrucât condițiile de detenție ar fi mai bune.

*

Față de cele expuse, având în vedere că privarea de libertate nu conduce la pierderea drepturilor fundamentale, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Avocatul Poporului,

RECOMANDĂ

**conducerii Centrului de Reținere și Arestare preventivă nr. 1, București să
întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. efectuarea demersurilor necesare în vederea identificării de modalități pentru preluarea unei alte clădiri care ar permite amenajarea camerelor de deținere în conformitate cu normele legale și standardele internaționale în materie, urmând ca până la punerea în practică a acestei măsuri să se procedeze la:

a. remedierea deficiențelor instalațiilor sanitare și de canalizare care nu asigură condiții igienice corespunzătoare;

b. dezinfectia, dezinfecția și deratizarea urgentă a tuturor spațiilor în condițiile în care cu prilejul vizitei s-a observat prezența insectelor dăunătoare și a excrementelor de rozătoare;

c. reabilitarea și adaptarea instalației electrice la o capacitate de consum de energie electrică adecvată în funcție de necesitățile persoanelor private de libertate cazate;

d. examinarea posibilității achiziționării hranei în sistem de catering astfel încât aceasta să permită asigurarea unui meniu particularizat, corespunzător diagnosticelor pentru persoanele cu diverse afecțiuni medicale;

e. asigurarea hranei corespunzătoare astfel ca alimentele primite și/sau cumpărate să reprezinte doar un adaos;

f. examinarea posibilității amenajării unor spații destinate activităților de petrecere a timpului liber pentru persoanele custodiate;

g. examinarea cererilor persoanelor private de libertate având în vedere natura solicitărilor în contextul asigurării dreptului la ocrotirea sănătății;

h. eficientizarea investițiilor prin alocarea acestora în funcție de urgența necesităților, în condițiile în care, fuseseră achiziționate și montate aparate de aer condiționat înainte de a fi verificată capacitatea instalației electrice a clădirii, astfel că acestea nu puteau fi folosite întrucât sistemul de electricitate al centrului nu putea face față unui astfel de consum;

2. modificarea Regulamentului de ordine interioară a centrului, astfel încât să se permită persoanelor private de libertate să apeleze mai multe numere de telefon din lista aprobată în timpul maxim permis.

București, 6 octombrie 2015